

Malhaurades les civilitzacions per les que l'amor esdevé el motiu principal de l'existència i el més important objecte de literatura. Les tradicions helèniques i romanes ens excusen. La raça es mor, bella i galant, però es mor...

LAMARTINE HUMORISTA

El seu llibre *Raphaël* (pàgines dels vint anys) passa per un capítol autobiogràfic. En el seu fons veritable es tracta d'una novel·la. Només la personalitat fictícia de l'heroi, excusa—en principi—les múltiples deformacions de lloc, data i circumstàncies.

En Lamartine mateix confessà la seva mentida, al registrar el poc èxit de l'obra: «Raphaël fracassà, degut a la seva manca de sinceritat».

Es verossímil que Elvira li inspirés un amor «quasi angèlic, el veritable amor, (des de quan el veritable amor és platònic?); un amor espiritual i orfe de tot sensualisme», com ha estat dit fa poc en aquestes mateixes pàgines? (1).

Una creença total, en la innocència de tota passió sincera, és al nostre parer la sola apologia raonable que es pugui presentar d'Elvira. L'espiritual malalta havia llegit J. J. Rousseau i amb ell creia «qu'il ne peut pas y avoir d'égarément criminel, quand l'amour a manifesté toute sa puissance».

Raphaël s'esforça de salvar integralment la reputació de la seva amiga, i, naturalment, perd el temps. Les lletres que posseïm d'Elvira, sense anar més lluny, són prou fortes elles soles per donar-nos una idea de la seva amistat.

Es fora de dubte que hi hagué quelcom de més que una simple amistat. Tot fa creure que l'amor que els uní fou ben bé semblant al de tots els altres pobres pecadors, Adam i Eva inclòs.

Per acabar, citaré el testimoni de M. de Bonald, amic del poeta, qui entrant un dia en una cambra que creia buida, sorprengué en Lamartine i la seva tendra Elvira lliurats a un dolç èxtassis que no tenia res de «platònic»...

M. M. SOLVEIG

Lyon, Agost 1927.

(1) Reflexions sobre Lamartine.—REVISTA D'OLOT, número de Maig.

EL GRECO D'OLOT

DESPRÉS d'haver contemplat aquest «Greco», comprenem que mister Frank Rutter, l'il·lustre publicista i crític d'art del «Sunday Times», amb la conciecnça del qual va honorar-nos Joan Estelrich, volgués aturar-se unes hores a Girona per anar-lo a veure. Si Olot no fos ja, sobretot pels seus voltants, una ciutat encisadora, el «Greco» que atresora hi justificaria un viatge.

Aquest «Greco», està guardat amb tota mena de precaucions i tancat amb pany i clau a l'església parroquial de Sant Esteve. Abans no arriben a la cambra on s'estatja, heu de fer una veritable peregrinació. L'home que us acompanya no es cansa d'obrir portes, i un hom perd el compte de les habitacions que ha de travessar. Quan, per fi, són a la darrera porta, esteu impacient i inquiet. I si aquest quadro no fos, malgrat l'immortal pretigi del seu autor, una bella obra mestra?...

El dubte s'esvaeix aviat i l'emoció que us sobta perdurarà en el vostre esperit. Heus ací una nova imatge del Redemptor creada pel Greco, amb tota la complicitat i distinció de tots els seus quadros religiosos. Aquest Crist carregat amb la creu és emocionant d'humanitat; el sentiu ben prop de vosaltres, amb el seu dolor serè. Sols qui, ultra un artista excels, sigui també un gran visionari, podria fer aquest miracle. Han passat segles, el món s'ha transformat, les escoles han caducat... i diríeu que en el rostre bellament dolorós d'aquest Crist, i en les seves mans, d'una espiritualitat inefable, i en les seves mateixes robes morades i blaves, hi ha un lleu tremolor d'emoció, com si suara mateix el Greco l'hagués acabat, posant-hi, ensems que el seu mestratge, tot el fervor de la seva ànima assedegada d'infinit.

El problema de com és arribat fins a Olot aquest quadro, el seu origen, que potser ha estat aclarit o podria aclarir-se documentalment, no ens interessa. Una recerca, ara, seria incompatible amb la religiosa sensació d'art que senyoreja el nostre esperit. No sabríem apartar l'esguard de la testa humaníssima d'aquest Crist, dels seus ulls divinament entelats per unes llàgrimes silencioses, de les seves mans llargues i afilades que abracen amorosament la feixuga creu.

Olot, terra d'artistes, té en aquest «Greco» la seva joia més admirable. Per quines vies hi és pervingut? Es, potser, una romanalla dels franciscans? Tant li fa de saber-ho. Però Olot té el deure de conservar-lo religiosament i de facilitar-ne la contemplació als qui estimen aquestes coses. Si fos possible que algun dia desaparegués aquest quadro, la ciutat en seria mutilada. A través d'ell, hom diria que aquell pintor exòtic, qui va trobar a Toledo l'ambient adequat a l'expressió dels seus més íntims anhels, protegeix les possibilitats pictòriques dels olotins...

CARLES RAHOLA